

03231A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Summer 2018

DRAVYAGUN VIGYAN – I

Duration: 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All questions are compulsory.**
  - 4) The number to the **right** indicates **full marks**.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A

(45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) : **(5×3=15)**

Short answer question (**any five** out of six) :

- a) चरक मतानुसार रसांतील गुणतारतम्य लिहा.
Write Taratamya among the gunas of rasa according to Charaka.
- b) पंचतिक्त वर्णन करा.
Describe Panchatikta.
- c) विभाग व पृथकत्व या परादि गुणांचे वर्णन करा.
Explain Paradi guna-Vibhaga and Pruthakatva.
- d) रस-विपाक यातील तीन भेद लिहा.
Write three differences between Rasa and Vipaka.
- e) द्रव्याचे विचित्रप्रत्ययारब्ध सोदाहरण स्पष्ट करा.
Explain Vichitrapratyayarabdha of dravya with examples
- f) टिप लिहा – व्हिटॅमिन सी.
Write a note on Vitamin C.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा)

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

a) त्रिविध विपाकवाद सविस्तर लिहा.

Write in detail about Trividhavipakvaad.

b) आकृतीभेदाने द्रव्यवर्गीकरण लिहा.

Write Dravyavargikaran according to Aakrutibheda.

c) द्रव्यातील विविध अशुद्धि लिहून कोणत्याही चार शुद्धिकरणाच्या पद्धती लिहा.

Write different ashuddhi of dravya and explain any four methods of shuddhi karana.

d) धन्वन्तरी निघण्टु विवेचन करा.

Write in detail about Dhanvantari Nighantu.

e) तृणपंचमूल वर्णन करा.

Write in detail about Trunapanchamoola.

f) कफज व्याधीमध्ये उपयोगी रसाचा सेवनक्रम सकारण लिहा.

Write order of Rasasevan in Kaphaj vyadhi with reason.

g) ग्राहि व स्तंभन कर्मातील भेद स्पष्ट करा.

Differentiate between Graahi and Stambhan Karma.

SECTION – B

(45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

a) खालीलपैकी एका रसाचे उत्पत्ती, लक्षण, गुणकर्म, अतियोग लक्षणे, रसकर्मापवाद व स्कंध

या मुद्यांच्या आधारे सविस्तर वर्णन करा.

कटु किंवा तिक्त

Write in detail about any one rasa with the help of following points :
Utpatti, Lakshan, Gunakarma, Atiyog Lakshana, Rasakarmapavad and Skandh.

Katu or Tikta

b) गुण लक्षण व प्रकार सांगून गुर्वादि गुणांचे चिकित्सेतील महत्त्व विशद करा.

Write Guna lakshana, types of guna and write importance of Gurvadi guna in chikitsa.

c) खालील कर्मांचे सोदाहरण वर्णन करा.

i) लंघन

ii) मेध्य

iii) जीवनीय

iv) बृंहण

v) हृद्य

Describe following karmas with examples.

i) Langhana

ii) Medhya

iii) Jeevaniya

iv) Brinhana

v) Hridya

d) आधुनिक शास्त्रातील कोणत्याही तीन अँटिएमेटिक ड्रग्सचे वर्णन करा.

Write any three antiemetic drugs in modern science.

03231B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Summer 2018
DRAVYAGUN VIGYAN – II

Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A
(45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच):

Short answer question (any five out of six) :

(5×3=15)

a) अगस्त्य द्रव्याचे लॅटिन नाव व कुल लिहा.

Write the Latin name and family of Agastya dravya.

b) जयपाल द्रव्याचे प्रमुख कर्म व कल्प लिहा.

Write main karma and kalpa of Jayapala dravya.

c) कंटकारी द्रव्याचे रस, विपाक, वीर्य लिहा.

Write the Ras, Vipak, Virya of Kantakari dravya.

d) करंज द्रव्याचे स्वरूप व कल्प लिहा.

Write the morphology and kalpa of Karanj dravya.

e) वर्ण्य गणातील तीन द्रव्ये लॅटिन नावासह लिहा.

Write the three dravya of Varnya Gana with their Latin names.

f) गुडुची द्रव्याची तीन पर्यायी नावे अर्थासह लिहा.

Write three synonyms of Guduchi dravya with meaning.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

Short answer question (any six out of seven) :

(6×5=30)

a) सैरेयक द्रव्याचे स्वरूप, लॅटिन नाव, प्रकार व कल्प लिहा.

Write morphology, Latin name, Prakar and kalpa of Saireyak dravya.

b) मार्कंडिका द्रव्याचे लॅटिन नाव, कर्म व कल्प लिहा.

Write Latin name, karma and kalpa of Markandika dravya.

c) ऋतुहरीतकी स्पष्ट करा.

Explain Rutu Haritaki.

d) शुक धान्य वर्गाचे द्रव्य नाव लिहा.

Write the dravya name of Shukadhanya class.

e) पर्णबीज द्रव्याचे स्वरूप व रसपंचक लिहा.

Write the morphology and rasapanchak of Parnabija dravya.

f) सारीवा द्रव्याचे स्वरूप, कर्म व रोगघ्नता लिहा.

Write morphology, karma and roghaghgnata of Sariva dravya.

g) गुंजा द्रव्याचे लॅटिन नाव व शोधन विधि लिहा.

Write Latin name and Shodhan vidhi of Gunja dravya.

SECTION – B
(45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

Long answer question (any three out of four) :

(3×15=45)

a) गण, कुल परिचय, पर्यायीनाव, स्वरूप, रसपंचक, गुणकर्म, मात्रा, कल्प व आकृती या मुद्द्यांच्या आधारे खालीलपैकी एका द्रव्याचे सविस्तर वर्णन करा.

आमलकी किंवा कुमारी

Describe one dravya with the help of following points Gana, Kul Parichaya, (Family), Synonyms, Swarup, Rasa Panchak, Gunakarma, Matra, Kalpa and Diagram.

Amalaki or Kumari

b) गण, कुल परिचय, पर्यायीनाव, स्वरूप, रसपंचक, गुणकर्म, मात्रा, कल्प व आकृती या मुद्द्यांच्या आधारे खालीलपैकी एका द्रव्याचे सविस्तर वर्णन करा.

अश्वगंधा किंवा पिप्पली

Describe one dravya with the help of following points Gana, Kul Parichaya, (Family), Synonyms, Swarup, Rasa Panchak, Gunakarma, Matra, Kalpa and Diagram.

Ashwagandha or Pippali

c) कार्यकारण मिमांसा लिहा. (कोणतेही तीन)

- i) गुग्गुळ - लेखन
- ii) अशोक - रक्तप्रदर
- iii) नागकेशर - पाचन
- iv) मरीच - श्वासघ्न.

Describe Karyakaran Mimansa of following. (any Three)

- i) Guggulu - Lekhan
- ii) Ashok - Raktapradar
- iii) Nagkeshar - Pachan
- iv) Marich - Swasaghna.

d) तुलसी द्रव्याचे द्रव्यगुण शास्त्रानुसार सविस्तर वर्णन करा.

Write in detail of Tulsi dravya as per Dravyaguna Shastra.

(c) कालिकापुराण (Kalika Purana) की निम्नलिखित (any Three) शक्तियों का वर्णन कीजिए।

- (i) गुण्डूळ - लज्जित
- (ii) अशोक - शक्ति
- (iii) नागेश्वर - शक्ति
- (iv) मन्दि - शक्ति

Describe Karvyakarn Mimansa of following (any Three)

- (i) Gungulu - Lekhan
- (ii) Ashok - Pakshabdar
- (iii) Nageshwar - Pachan
- (iv) Mandi - Swasaghar

(d) तुलसीदास द्वारा रचित 'शिवगीता' का संक्षेप में विवरण दीजिए।

Write in detail of Tulsi dasya as per Divyaguna Shastr.

03232 A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Summer 2018
RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA – I

Total Marks : 90

Duration : 3 Hours

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) Do not write anything on the blank **portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A

(45 Marks)

(5×3=15)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

Short answer question (any five out of six) :

- a) शोधन - व्याख्या व दोन उदाहरणे लिहा.
Define Shodhana and write two examples of shodhana.
- b) कोष्ठी - व्याख्या लिहून अंगारकोष्ठीचे वर्णन करा.
Define Koshthi and describe Angarkoshthi.
- c) लघुसूतशेखर रस या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.
Write the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Laghusutshekhara Rasa.
- d) इलेक्ट्रिक मफल फर्नेस वर्णन करा.
Explain Electric Muffle Furnace.
- e) भल्लातक या द्रव्याची शोधनविधि लिहून दोन कल्पांची नावे लिहा.
Write the method of Shodhana and two formulations of Bhallataka.
- f) हिंगुलाची पर्यायी नावे, प्रकार व शोधनविधि लिहा.
Write the synonyms, types and Shodhana procedure of Hingula.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

a) चंद्रप्रभा वटी या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.

Write the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Chandraprabha Vati.

b) पर्पटी-व्याख्या, पाक प्रकार लिहून रसपर्पटी या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.

Define Parpati. Write its types of Paka and describe the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Rasaparpati.

c) उपरसांची नावे लिहून गैरिक या द्रव्याचे पर्यायी नावे, प्रकार, शोधनविधि व दोन कल्पांची नावे लिहा.

Write the names of dravyas included in Uparasa and write synonyms, types, method of Shodhana and two formulations of Gairik.

d) शंखाची पर्यायी नावे, रासायनिक सूत्र, प्रकार, शोधन व मारणविधि लिहा.

Write the synonyms, chemical composition, types, Shodhana and Marana process of Shankha.

e) रसौषधींचे गुणवत्ता नियंत्रण थोडक्यात वर्णन करा.

Explain Quality Control of Rasaoushadhies in brief.

f) मूषा निरुक्ति, पर्यायी नावे लिहून गोरतनी मूषा वर्णन करा.

Write Nirukti, synonyms of Musha and describe Gostani Musha.

g) फार्माकोव्हिजिलन्स वर्णन करा.

Describe Pharmacovigilance.

03232 A

-3-

(45 Marks)

SECTION – B

(3×15=45)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

Long answer question (any three out of four) :

a) कूपिपक्व रसायने म्हणजे काय ? रससिंदूर निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.

What is Kupipakwa Rasayana ? Write manufacturing process, dose and uses of Rasasindur.

b) पुट सविस्तर वर्णन करा.

Describe Puta in detail.

c) धातू व्याख्या लिहून ताम्र धातूचे सविस्तर वर्णन करा.

Define Dhatu and describe Tamra (copper) in detail.

d) रत्न - व्याख्या, रत्नदोष, रत्नग्रह संबंध लिहून वज्र या रत्नाचे सविस्तर वर्णन करा.

Define Ratna, write Ratna Dosha, Ratna-Graha Sambandha and describe Vajra (Diamond) in detail.

3. दीर्घोत्तरीय प्रश्न (जायें कि कर्णार्थी की) :

Long answer question (any three out of four) :

a) कुपिस्कवा रसायन क्या है ? इसकी निर्माण प्रक्रिया, मात्रा व उपयोग लिखें।
What is Kupipaska Rasyana ? Write manufacturing process, dose and uses of Rasyana.

b) धातु रसायन क्या है ?
Describe Pura in detail.

c) धातु रसायन क्या है ?
Define Dhata and describe Tama (copper) in detail.

d) रत्न - रसायन, रसायन, रसायन क्या है ?
Define Ratna, write Ratna Dasha, Ratna-Gana Sambandha and describe Vajra (Diamond) in detail.

03232 B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Summer 2018
RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA – II

Total Marks : 90

Duration : 3 Hours

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

(45 Marks)

SECTION – A

(5×3=15)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :
Short answer question (any five out of six) :
  - a) शुष्क, आर्द्र, द्रव द्रव्य ग्रहण नियम लिहा.
Write shushka, ardra, drav dravya grahan niyam.
  - b) अवलेह सिद्धि परीक्षा लिहा.
Write avaleha siddhi pariksha.
  - c) घृतमूर्च्छना-घटकद्रव्य व हेतु लिहा.
Write ingredients and aim of ghrutamurcchana.
  - d) अवपीडन व प्रधमन नस्य उपयुक्त द्रव्ये व उपयोग.
Avapidana and Pradhman nasya dravya and uses.
  - e) आसव-अरिष्ट-भेद.
Write difference between asava-arishta.
  - f) अर्जुनक्षीरपाक-घटकद्रव्य व उपयोग.
Arjunkshirapaka – ingredients and uses.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

- औषध सेवन काल सांगून त्याचे महत्व लिहा.
Write aushadha sevan kala and its importance.
- अनुवासन बस्ति.
Anuvasan basti.
- नेत्रतर्पण - विधि, उपयुक्त द्रव्ये व उपयोग.
Netratarpan - procedure, useful drugs and uses.
- उपनाह कल्पना.
Upanaha kalpana.
- सिक्थतैल-घटकद्रव्ये, निर्माण विधि व उपयोग.
Sikthataila - ingredients, preparation method and uses.
- अर्क कल्पना-प्रकार व गुणधर्म.
Arka kalpana-types and properties.
- स्वरस व्याख्या लिहून वासापुटपाक स्वरस निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग लिहा.
Define swarasa and write the manufacturing process, dose and uses of Vasaputapaka swaras.

SECTION - B

(45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

- संधान कल्पनेची व्याख्या, प्रकार सविस्तर वर्णन करून अशोकारिष्टाची घटकद्रव्ये, निर्माणविधी, सिद्धिलक्षणे व उपयोग सविस्तर वर्णन करा.
Write definition and types of Sandhan kalpana. Write ingredients, preparation method, siddhilakshana and uses of Ashokarishta.
- पंचविध कषाय कल्पनेचे वर्णन करून क्वाथ कल्पनेचे उपकल्पनासह वर्णन करा.
Describe panchavidha kashaya kalpana. Write kwatha kalpana in detail with its upkalpana.

c) खालील कल्पांचे घटकद्रव्य, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा :

- i) ब्राह्मीघृत.
- ii) त्रिफल गुग्गुल.
- iii) वासावलेह.

Write ingredients, preparation method dose and uses of following kalpa :

- i) Brahmigruta
- ii) Triphala guggula
- iii) Vasavleha.

d) पथ्य कल्पनेचे चिकित्सेतील महत्त्व वर्णन करून यवागु कल्पना सविस्तर लिहा.

Write importance of pathya kalpana in clinical practice and describe Yavagu kalpana in detail.

(c) Write ingredients, presentation method dose and uses of following Kapsa

- (i) Brahmi
- (ii) Ashwagandha
- (iii) Ashok

(d) Write importance of pitta kapha in clinical practice and describe Yava Kapha in detail.

- (i) Brahmi
- (ii) Ashwagandha
- (iii) Ashok

(e) Write importance of pitta kapha in clinical practice and describe Yava Kapha in detail.

(f) Write importance of pitta kapha in clinical practice and describe Yava Kapha in detail.

03233

Second B.A.M.S. (2010) (2012) Examination, Summer 2018
AGADTANTRA, VYAVAHAR-AYURVED EVUM VIDHIVAIDYAK

Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **bluelblack** ball point pen **only**.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer questions (any five out of six) :

- a) विष कन्या.
Visha kanya.
- b) विषदाता लक्षणे.
Vishadata lakshana.
- c) धतुर विष लक्षणे.
Symptoms of Dhatur poisoning.
- d) भारतीय न्यायालयांचे प्रकार लिहा.
Write the types of Indian Courts.
- e) शवपरीक्षणाची व्याख्या.
Definition of postmortem examination.
- f) दग्ध व्रणातील नउ चा नियम लिहा.
Rule of Nine in burns.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer questions (any six out of seven) :

- गोंदण्याची चिन्हे.
Tattoo marks.
- छिन्न व्रणाचे न्यायवैद्यकीय महत्व.
Medicolegal importance of incised wound.
- कुचला विषाक्ततेची लक्षणे व न्यायवैद्यकीय महत्व.
Symptoms of Kuchala/Strychnine poisoning and its medicolegal importance.
- चिकित्सकाचे अधिकार.
Rights of Physician.
- प्रतिविष प्रकार.
Types of antidote.
- मरणोत्तर शीघ्र संकोच.
Cadaveric spasm.
- गंधकाम्ल विष लक्षणे व चिकित्सा.
Write the poisonous signs and treatment of Sulphuric (H₂SO₄) acid.

SECTION – B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer questions (any three out of four) :

- शव परीक्षणाची व्याख्या, उद्देश व नियम सविस्तर लिहा.
Write the definition, aims and rules of postmortem examination in detail.
- मृत्यु चिन्हांची नावे लिहून मरणोत्तर काठिण्य सविस्तर वर्णन करा.
Write the names of signs of death and describe in detail the rigor mortis.
- भल्लातकाची मारक मात्रा, मारक काळ, सक्रिय तत्व, विषलक्षणे, चिकित्सा व शवपरीक्षण सविस्तर लिहा.
Write the fatal dose, fatal period, active principal, poisonous symptoms, treatment and post mortem appearance of Bhallatak/Marking Nut.
- आयुर्वेदानुसार सविष सर्पांचे वर्गीकरण व त्याची विषलक्षणे लिहून आधुनिक शास्त्रानुसार चिकित्सा सविस्तर लिहा.
Write the classification, symptoms of poisonous snakes according to Ayurved and write in detail treatment of snake poisoning according to modern science.

03234

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Summer 2018
CHARAK SAMHITA – PURVARDHA

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All questions are compulsory.**
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question Paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer question (any five out of six) :

- a) मानसो ज्ञानविज्ञानधैर्यस्मृतिसमाधिभिः। स्पष्ट करा.
मानसो ज्ञानविज्ञानधैर्यस्मृतिसमाधिभिः। Explain it.
- b) वर्ण्य महाकषाय.
Varnya Mahakashay.
- c) छाया-प्रभा भेद.
Difference between chhaya and prabha.
- d) जीर्ण ज्वरात घृत महत्व.
Importance of ghrta in Jeerna Jwara.
- e) मेदोवह स्रोतस दुष्टी हेतु.
Dushti hetu of Medovaha Srotas.
- f) मन विषय.
Vishaya of Mana.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

- धारणीय वेग.
Dharniya Vega.
- राशिपुरुष.
Rashipurush.
- त्रिविध बल.
Trividha Bala.
- कुष्ठ हेतु.
Kushtha Hetu.
- आहार परिणामकर भाव.
Aahar Parinamkar Bhava.
- स्वप्न भेद.
Types of Swapna.
- काल व अकाल मृत्यू.
Kala and Akala Mriytyu.

SECTION – B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

- 'अष्ट आहारविधिविशेषायतनानि' सविस्तर वर्णन करा.
'Ashta Aahar Vidhi Visheshayatana' explain in detail.
- 'शोषनिदान' सविस्तर वर्णन करा.
'Shosha Nidana' explain in detail.
- वैरोधिक आहार सविस्तर वर्णन करा.
Explain in detail about Vairodhik Aahar.
- लंघन व बृंहण उपक्रमाचे सविस्तर वर्णन करा.
Explain Langhana and Brumhana upkram In detail.